

5. Vilko Eskelinen c. Finlandei. Hotărârea CEDO din 17 aprilie. http://www.echr.ru/documents/manuals/Article06/Interrights-Art6-manual_RUS.pdf. (Accesat la data de: 08.08.2013).

6. Guțu c. Moldovei. Hotărârea CEDO din 7 iunie 2007. http://justice.md/file/CEDO_judgments/Moldova/GUTU.

7. Копуцу Я. Предупреждение необоснованных задержаний граждан и пресечение нарушений режима содержания лиц, подвергшихся аресту за правонарушение – одно из условий соблюдения прав человека. În: Revista Națională de Drept, nr. 6-7, 2011.

8. Сурихин П.И. Уголовная ответственность за заведомо незаконное задержание. Диссертация кандидата юридических наук, Омск, 2001.

9. Зацепина Е.М. Уголовно-правовое обеспечение реализации назначения уголовного судопроизводства. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ульяновск, 2005.

10. Амосов А. Е. Незаконное лишение свободы в уголовном праве России (виды и характеристика). Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Владимир, 2008.

11. Есаков Г.А. и др. Уголовное право России. Части Общая и особенная. Курс лекций. 2-е издание, переработанное и дополненное. Москва: Изд. Проспект, 2010.

12. Преступления против правосудия (толкование уголовного закона. комментарий статей УК Р.Ф. материалы судебной практики, статистика), под редакцией А.В. Галаховой. Москва: Норма, 2005.

13. Barbăneagră A., Alecu A., Berliba V. ș.a. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu*. Chișinău: Ed. Sarmis, 2009.

14. Дадаев Х. М. Уголовная ответственность за незаконные задержание, заключение под стражу или содержание под стражей. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Грозный, 2007.

15. Borodac A. *Manual de drept penal. Partea specială*. Chișinău: Tipografia. Centrală, 2004.

16. Brînză S., Stati V. *Drept penal. Partea specială*. Vol. II. Chișinău: Tipografia centrală, 2011.

17. Brînză S., Ulianovschi X ș.a. *Drept penal. Partea specială*. Chișinău: Ed. Cartier, 2005.

18. *Codul penal al Republicii Moldova* nr. 985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 128-129/1012 din 13.09.2002.

PROCESUL CONTRAVENȚIONAL: FAZELE PROCESULUI ȘI CONȚINUTUL LOR

Marin MIGHEREA,
doctorand

SUMMARY

Contravention of liability is one of the basic forms in the domain of contravention strife. For the right, accurate, convenient application of the administrative-delinquency of sanction, a major role of importance is given to the contravention of liability. In this publication the author is trying to examine the fundamental juridical institutions of the contravention of law such as: the definition of contravention of process, the connection of syntagms „contravention of process” and „contravention of procedure”, „the stages of contravention of process and their content etc.

Keywords: contravention, liability of contravention, administrative-delinquency of sanction, the process of contravention, contravention procedure, the stages of contravention of law.

REZUMAT

Răspunderea contravențională este una dintre formele de bază din domeniul combaterii contravenționalității. În aplicarea corectă, oportună și legitimă a sancțiunii contravenționale, un rol deosebit de important îi revine procesului contravențional. În prezenta publicație autorul examinează instituțiile juridice de bază ale procesului contravențional: definiția procesului contravențional, raportul dintre procesul contravențional și procedura contravențională, dintre fazele procesului contravențional și conținutul lor etc.

Cuvinte-cheie: contravenție, răspundere contravențională, sancțiune contravențională, proces contravențional, procedură contravențională, fazele procesului contravențional.

Introducere. Existența statului de drept presupune, în primul rând, asigurarea ordinii de drept în societatea respectivă, combaterea contravenționalității fiind parte componentă a activității de asigurare a ordinii de drept.

Combaterea contravenționalității nu poate fi examinată fără aplicarea constrângerii juridice față de autorii raporturilor juridice de conflict. Totodată, măsurile de constrângere juridică, inclusiv sancțiunile contravenționale, trebuie să fie aplicate în strictă conformitate cu procedura legală.

Scopul studiului constă în analiza și cercetarea procesului contravențional, a fazelor procesului și a conținutului lor, pentru a elucida toate elementele componente, particularitățile lor de bază, precum și temeiurile de tragere la răspundere și de aplicare a sancțiunilor corespunzătoare.

Actualitatea temei. Răspunderea contravențională este o formă specifică și recent legiferată a răspunderii juridice, iar nerespectarea normelor dreptului contravențional are consecințe negative atât pentru cetățeni, în particular, cât și pentru societate, în general.

Metode aplicate și materiale utilizate. Metodele aplicate în acest studiu sînt: analiza, sinteza, comparația, investigația științifică. Materialele folosite sunt: legislația în domeniu a Republicii Moldova; doctrina juridică

națională, cea românească și cea rusă; manuale și tratate.

Rezultate obținute și discuții. Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care cetățenii beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin legea fundamentală – Constituția Republicii Moldova și prin alte legi, dar de asemenea supunîndu-se obligațiilor prevăzute de acestea, fiind egali în fața legii, și autorităților publice, fără nicio discriminare.

Respectarea cerințelor de supunere în fața legii impune stabilirea unor reguli de conduită într-un cadru legal bine determinat, care configurează conținutul diferitelor ramuri de drept. Încălcarea unei asemenea reguli de conduită determină aplicarea sancțiunii prevăzute de legea în vigoare în acest scop.

În sfera încălcării regulilor de conduită stabilite prin lege, un loc aparte îl ocupă contravențiile, acestea fiind faptele (acțiunile sau inacțiunile) ilicite ce atentează la personalitate, la drepturile și interesele legitime ale persoanei fizice sau juridice, la proprietate, la orînduirea de stat și cea publică, precum și alte fapte ilicite pentru care legislația prevede răspunderea contravențională.

Prin săvîrșirea unor contravenții se creează un raport juridic (raport juridic de conflict), în temeiul căruia statul are dreptul de a aplica vinovatului sancțiunea contravențională prevăzută

de legea contravențională în vigoare [3, p. 12].

Raportul contravențional apare astfel ca o relație socială reglementată prin intermediul normelor juridice, relație în care subiectele sau titularii de drepturi și obligații prevăzute de aceste norme dispun de drepturi care pot fi realizate, la nevoie, cu ajutorul organelor de stat [7, p. 124].

De menționat că în Legea contravențională din 29 martie 1985, noțiunea *contravenție administrativă* era prevăzută în art. 9, care stipula următoarele: „Contravenția administrativă se consideră fapta (acțiunea sau inacțiunea) ilicită ce atentează la personalitate, la drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice și celor juridice, la proprietate, la orânduirea de stat și la ordinea publică, precum și alte fapte ilicite pentru care legislația prevede răspunderea administrativă” [2, art. 9].

În noul Cod contravențional, adoptat la 24 octombrie 2008 și intrat în vigoare la 31 mai 2009, denumirea de „Contravenții administrative” este substituită cu definiția „Contravenție”. La fel, codul prevede și noțiunea de contravenție care se deosebește de cea precedentă. În art. 10 din noua lege contravențională, constituie contravenție: „fapta – acțiunea sau inacțiunea ilicită – cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută în prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională” [1, art. 10].

Apariția raportului juridic de drept contravențional este condiționată de intrarea în vigoare a normei juridice contravenționale. În doctrina juridică națională, se disting două tipuri de raporturi: raport juridic de conformare și raport juridic de conflict.

Raporturile de conformare apar odată cu intrarea în vigoare a normei juridice și constituie respectarea legislației contravenționale de către subiecții dreptului – destinatarii legii, care sunt obligați să respecte legea. Atîta timp cît subiectul dreptului contravențional se află în raport de conformare cu prevederile legale, față de el poate fi aplicată numai convingerea, ca metodă de asigurare a ordinii de drept.

Raporturile de conflict (de contradicție) apar în cazul încălcării prevederilor legii contravenționale. În aceste cazuri, eficiența convingerii este epuizată și apare temeiul juridic de a aplica constrângerea ca metodă de administrare. Statul, fiind subiect activ, impune răspunderea contravențională,

iar subiectul activ al contravenției devine subiect pasiv al răspunderii contravenționale și este obligat să suporte sancțiunea pentru contravenția săvârșită [5, p. 57].

Raportul juridic apare astfel ca relație socială reglementată prin intermediul normelor juridice, relație în care subiecții sînt titularii de drepturi și obligații prevăzute în norme, drepturi care pot fi realizate, la nevoie, cu ajutorul organelor de stat. Statul însă nu poate trage la răspundere contravențională direct persoana, deoarece aceasta nu are drept de aplicare automată, ci va cere pedepsirea pe calea unei proceduri speciale, prevăzute de lege.

Printr-o asemenea ordine se conturează un raport de procedură între diferiți subiecți care au anumite drepturi și obligații. Termenul de procedură este derivat din latinescul „procedere”, care înseamnă a progresa, a avansa, a evalua, forma legală de a proceda în cazuri determinate de lege.

Definirea procesului contravențional a fost dată de un grup de autori din Federația Rusă, care sînt de părerea că acesta reprezintă „activitatea reglementată de lege pentru soluționarea litigiilor dintre părțile raportului contravențional” [14, p. 16].

O altă definire a procesului contravențional, la fel dată de autori ruși, este următoarea: „Proces administrativ ca mod de reglementare a activității de drept a organelor administrării de stat” [15, p. 63].

Mulți savanți în domeniul administrativ tratează mai larg noțiunea de proces contravențional ca activitate a organelor de stat și a celor publice, reglementate de normele administrativ-procesuale, pentru soluționarea sarcinilor individuale concrete în domeniul administrării de stat prin concursul împuternicirilor legal delegate [13, p. 11].

Prof. V. Guțuleac face referire la savantul rus S. I. Kotiurghin, care definește procesul administrativ drept activitatea unor organe statale și obștești, special împuternicite pentru a efectua cercetarea administrativă, examinarea și emiterea deciziilor privind cazul contravențional în limitele dreptului administrativ [9, p. 327].

Autorul G. I. Petrov remarcă că noțiunile *proces* și *procedură* interacționează ca un întreg cu o parte a întregului: procedura este parte a procesului, iar procesul – totalitatea procedurilor [9, p. 320].

Alți specialiști în dreptul administrativ sînt de părerea că procesul administrativ este o activitate, reglementată

de normele administrativ-procesuale, a unor subiecți ai raporturilor administrativ-procesuale, special împuterniciți pentru a soluționa unele litigii concrete din domeniul administrării de stat sau că această procedură de soluționare tripartită a litigiilor administrative și disciplinare (adică litigiile născute din relațiile de subordonare) în orice organ statal și prin orice metodă de organizare a unei astfel de soluționări. Deosebim următoarele tipuri de proceduri: procedura de soluționare a propunerilor, a cerințelor și a plîngerilor, de aplicare a stimulărilor, de soluționare a abaterilor disciplinare și procedura cu privire la contravențiile administrative [10, p. 30-31].

Savantul ucrainean V. K. Șkarupa, specialist în dreptul administrativ, citat de A. P. Korenev, definește procedura cu privire la contravențiile administrative în felul următor: „constituie un complex de interconexiuni ale acțiunilor organelor special împuternicite, îndreptate spre examinarea obiectivă, la timp, deplină și sub toate aspectele a tuturor circumstanțelor pentru soluționarea cazului contravențional în strictă conformitate cu legislația, asigurînd executarea deciziei emise, precum și constatînd cauzele și condițiile care au contribuit la săvîrșirea contravențiilor, educînd cetățenii în spiritul legii, astfel încît să fie respectate și apărate drepturile și interesele legitime ale persoanei și să fie asigurată ordinea de drept în stat” [12]. Analizînd această definiție, savantul rus A. P. Korenev susține că procesul administrativ este o activitate reglementată de normele administrativ-procesuale ale unor subiecți ai raporturilor administrativ-procesuale special împuterniciți pentru a soluționa unele litigii concrete din domeniul administrării de stat [12, p. 212].

Sintetizînd opiniile doctrinare enunțate mai sus, specialistul autohton S. Furdui susține că *procesul administrativ* constituie totalitatea normelor care reglementează organizarea competentă și activitatea organelor administrației de stat și a jurisdicției administrative, în situațiile în care acestea soluționează conflicte de natură contravențională. Această definire se bazează pe faptul că respectiva activitate este reglementată de normele de drept de procedură și astfel stabilirea faptei juridice, precum și realizarea drepturilor și obligațiilor subiectelor relațiilor juridice se efectuează numai în conformitate cu ordinea strictă reglementată de legea procesuală, care include normele administrativ-procesuale respective [4, p. 179].

În literatura de specialitate, procedura administrativă este definită ca activitatea organelor de stat reglementată de normele administrativ-procesuale, avînd scopul să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative și, în anumite situații, să aplice sancțiuni administrative.

În literatura juridică română, noțiunea de *procedură contravențională* este definită ca „activitatea organului competent ce presupune aprecierea cît mai corectă a pericolului social al faptei, justa individualizare și aplicare corectă a sancțiunii, avîndu-se în vedere cauzele care exclud sau înlătură caracterul contravențional al faptei, sau răspunderea contravențională a făptuitorului” [6, p. 68].

Autorii de drept administrativ, reprezentanți ai doctrinei ruse, ucrainene, beloruse consideră că procedura cu privire la contravențiile administrative este o activitate reglementată de legislația în vigoare a organelor statale (persoanelor cu funcție de răspundere) ce constau în intentarea, cercetarea și soluționarea cazurilor cu privire la contravențiile administrative, precum și executarea deciziilor de aplicare a sancțiunilor administrative, avînd ca scop menținerea ordinii publice și prevenirea de noi contravenții. Autoarea din Federația Rusă N. Ș. Kileashanova menționează că procesul contravențional reprezintă „activitatea reglementată de legislația în vigoare pentru soluționarea litigiilor dintre părțile raportului contravențional și pentru aplicarea măsurilor de impunere a statului sau prin constrîngerea din partea statului” [11, p. 399].

În literatura de specialitate autohtonă, procedura în cazurile cu privire la contravențiile administrative (procedura contravențională) este definită ca o activitate reglementată de lege, desfășurată de către organele (persoanele cu funcții de răspundere) împuternicite, cu participarea părților și a altor persoane ca titulari de drepturi și obligații, avînd ca scop constatarea și examinarea cazurilor contravenționale, aplicarea și executarea sancțiunilor contravenționale, astfel încît să se asigure ordinea de drept, precum și apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor [3, p. 16].

Odată cu intrarea în vigoare a Codului contravențional al Republicii Moldova (31 mai 2009), este definită noțiunea de proces contravențional, reglementată în art. 374, care prevede că: „Procesul contravențional reprezintă totalitatea de norme din prezentul cod care reglementează procedura contra-

vențională” [1, art. 374 alin. (1) - (2)].

Din definiția procesului contravențional putem distinge următoarele trăsături ale procedurii contravenționale:

- în primul rînd, procedura contravențională este o totalitate de norme juridice procesuale ce conțin reguli de aplicare a normelor materiale ale dreptului contravențional;

- în al doilea rînd, normele juridice se aplică numai în caz de apariție a raporturilor juridice generale de fapta contravențională comisă;

- în al treilea rînd, procedura contravențională presupune o activitate a organelor abilitate privind: prevenirea, curmarea sau constatarea faptei contravenționale, examinarea cazului contravențional și emiterea deciziei asupra cazului, atacarea deciziei și revizuirea cazului, punerea în executare a deciziei privind aplicarea sancțiunii contravenționale;

- în al patrulea rînd, afînt conținutul acestei activități, cît și organele abilitate să examineze cazul și să emită decizia asupra cazului, alte părți ale procedurii contravenționale sînt strict stabilite de legislația contravențională în vigoare;

- în al cincilea rînd, procedura contravențională are ca scop și reeducarea contravenientului, constatarea cauzelor și condițiilor în care s-a comis contravenția.

Ne atașăm opiniei expuse de prof. V. Guțuleac, care definește mai larg noțiunea procedurii contravenționale. Astfel, în opinia profesorului, *procedura contravențională* este o formă de manifestare a procesului contravențional care este o totalitate de norme juridice procesuale, ce constituie mecanismul de realizare a normelor materiale ale dreptului contravențional, prin care sînt protejate valorile sociale din domeniul combaterii contravenționalității, activitatea executivă a organelor abilitate, reglementată de legislația în vigoare, privind prevenirea și curmarea de contravenții, constatarea și examinarea faptei contravenționale, aplicarea sancțiunilor contravenționale și executarea deciziilor respective, resocializarea contravenientului și stabilirea cauzelor și condițiilor care favorizează comiterea de noi contravenții [5, p. 208].

În continuare, precizăm că procedura contravențională are scopul de elaborare a unui mecanism bine chibzuit, legitim de realizare a normelor materiale ale dreptului contravențional privind aplicarea corectă a măsurilor de constrîngere statală, inclusiv a sancțiunilor contravenționale pentru

asigurarea executării deciziilor și de aplicare a pedepsei contravenționale.

Procedura contravențională are ca scop și soluționarea completă și obiectivă a cazului contravențional, astfel încît persoana vinovată să fie sancționată conform legii în vigoare și nicio persoană să nu fie sancționată pe nedrept, adică să nu se încalce legea și aplicarea ei corectă, fapta contravențională comisă trebuie încadrată juridic corect, încît să nu se ajungă la sancționarea persoanei care în realitate nu a comis o faptă contravențională.

Scopurile procedurii contravenționale, în știința juridică, mai sînt definite ca sarcini, deci de aici rezultă că procedura are anumite sarcini. Codul cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985 (art. 232) stipula că sarcinile procedurii în cazurile cu privire la contravențiile administrative sunt: „clarificarea la timp, sub toate aspectele, deplină și obiectivă a împrejurărilor fiecărui caz; soluționarea lui în strictă conformitate cu legislația; asigurarea îndeplinirii hotărîrii adoptate; stabilirea cauzelor și condițiilor care au condus la comiterea contravențiilor administrative; prevenirea contravențiilor; educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor, întăririi legalității” [2, art. 232].

Potrivit legislației în vigoare, putem distinge următoarele sarcini ale procedurii contravenționale:

- clarificarea la timp, sub toate aspectele, deplină și obiectivă a împrejurărilor fiecărui caz;

- soluționarea cazului contravențional în strictă conformitate cu legislația în vigoare;

- asigurarea executării hotărîrii adoptate privind aplicarea sancțiunilor contravenționale;

- stabilirea cauzelor și condițiilor care favorizează comiterea contravențiilor;

- prevenirea contravențiilor;
- educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor, al întăririi legalității [1, art. 1; 2].

Aceste sarcini contribuie nemijlocit la atingerea scopului procedurii contravenționale.

Le vom examina succint pe fiecare.

Clarificarea la timp a împrejurărilor fiecărui caz înseamnă, în primul rînd, respectarea termenelor prevăzute în art. 30, 34, 36, 450, 453, 454, 468, 469, 475, 478 din Codul contravențional al RM.

Clarificarea deplină și obiectivă a împrejurărilor fiecărui caz înseamnă că în procesul constatării faptei comise și al cercetării cazului, în baza

probelor acumulate, respectând strict principiile de bază ale dreptului contravențional și ale procedurii contravenționale, este necesar să se stabilească: a fost sau nu încălcată norma materială a dreptului contravențional; vinovăția făptuitorului; făptuitorul este sau nu subiect al răspunderii contravenționale; circumstanțele agravante și cele atenuante ale faptei.

Soluționarea cazului în strictă conformitate cu legislația în vigoare înseamnă că pe lângă cercetarea corectă și sub toate aspectele a cazului contravențional, decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale trebuie să fie adoptată în strictă corespundere cu cerințele legislației în vigoare, iar tipul și severitatea sancțiunii contravenționale aplicate trebuie să corespundă gradului de pericol social al faptei comise.

Asigurarea executării hotărârii adoptate este o sarcină de bază a procedurii contravenționale. Sancțiunea contravențională își va atinge scopul doar dacă hotărârea respectivă este luată la timp și pe deplin executată. Pentru ca această sarcină să fie realizată, este necesar, în primul rând, anunțarea la timp a deciziei asupra cazului și înmînarea copieii de pe decizie în decurs de 3 zile; în al doilea rând, respectarea prescripției de executare a deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale.

Stabilirea cauzelor și condițiilor care favorizează comiterea contravențiilor, ca sarcină a procedurii contravenționale, asigură efectuarea profilaxiei generale a contravenționalității și prevenirea altor contravenții. Potrivit Codului contravențional, procurorul, agentul constatat, la stabilirea pedepsei, determină cauzele și condițiile care au favorizat săvârșirea contravenției, și, în caz de necesitate, sesizează autoritatea respectivă sau persoana cu funcție de răspundere. În decurs de 30 de zile, persoana cu funcție de răspundere sesizează, în modul stabilit de lege, informează instanța de judecată, procurorul sau agentul constatat despre măsurile întreprinse.

Sarcinile procedurii contravenționale, practic, determină și fazele ei. Potrivit opiniei împărțite de majoritatea autorilor din domeniu, procedura contravențională poate fi divizată în următoarele faze:

- constatarea faptei contravenționale, pornirea procesului contravențional și cercetarea cazului;
- examinarea cauzei și emiterea deciziei la caz;

- atacarea deciziei emise și reexaminarea ei, după caz;

- executarea deciziei (hotărârii) privind aplicarea sancțiunii contravenționale;

- reeducarea contravenientului, precum și lichidarea cauzelor și condițiilor ce favorizează comiterea de contravenții [5, p. 261-264].

Concluzii. În scopul aplicării corecte și legale a sancțiunii contravenționale, ca formă de constrângere statală pentru contravenția comisă cu vinovăție, este necesară nu numai determinarea corectă a normei materiale încălcate (încadrarea juridică a faptei comise), ci și respectarea strictă a procedurii respective.

Sancțiunea contravențională va fi aplicată legal numai în cazul în care vor fi respectate următoarele prevederi ale procedurii contravenționale:

- să fim în prezența conținutului constitutiv al contravenției comise (obiectul, latura obiectivă, subiectul, latura subiectivă);

- examinarea cauzei și emiterea deciziei (hotărârii) de aplicare a sancțiunii contravenționale să fie efectuată de către organul împuternicit (art. 393 CC al RM);

- să fie aplicată o pedeapsă contravențională prevăzută de lege (art. 32 CC al RM) și în limitele sancțiunii contravenției comise;

- decizia privind aplicarea sancțiunii contravenționale să fie emisă (adoptată) în limitele termenului de prescripție (art. 30 CC al RM);

- la emiterea deciziei să fie luate în considerație circumstanțele stipulate în art. 41-46 din Codul contravențional al RM.

Recenzent:

Victor GUȚULEAC,
dr., prof. univ.

Referințe bibliografice

Surse în limba română

1. *Codul contravențional al Republicii Moldova*, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 3-6/15 din 16.01.2009.

2. *Codul cu privire la contravențiile administrative al Republicii Moldova*, adoptat la 29. 03. 1985. În: *Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului RSSM*, nr. 3 din 1985, art. 47 (abrogat).

3. Furdul S. *Procedura în cazurile cu privire la contravențiile administrative*. Chișinău: Editura Centru de Drept, 2000.

4. Furdul S. *Dreptul contravențional*. Manual. Chișinău: Cartier Juridic, 2005.

5. Guțuleac V. *Tratat de drept contravențional*. Chișinău: „Tipografia Centrală”, 2009.

6. Țiclea Al., Tărăcilă I. D., Stan I. *Răspunderea contravențională: Teorie. Practică judiciară*. Îndrumar de constatare și sancționare a contravențiilor. Legislație. Ed. rev. și adăug. București: Atlas Lex, 1996.

7. Vrabie C. *Teoria generală a dreptului*. Iași, 1993.

Surse în limba rusă

8. Бахрах Д. Н., Ренов Э. Н. *Производство по делам об административных правонарушениях*. Москва: Знание, 1989.

9. Гуцуляк В. И. *Административное право Республики Молдова: Учеб. для юридических вузов и фак.* Chișinău: „Elena V. I.” SRL, 2007.

10. Дёмин А. А. *Понятие административного процесса и административно-процессуальный кодекс РФ*. В: Государство и право, 1998.

11. Киялханова Н. Ш. *Административно-процессуальное право*. Москва: Юнити-Дана, Закон и право, 2004.

12. Коренев А. П. *Административное право России*. Учеб., ч. 1. Москва: МЮД МВД России, 1996.

13. Лория В. А. *Административный процесс и его код*. Тбилиси, 1986.

14. Салищева Н. Г. *Административный процесс в СССР*. Москва: Юридическая литература, 1964.

15. Сорокин В. Д. *Административно-процессуальное право*. Москва: Юридическая литература, 1972.